

Hvad og hvordan motiveres piger til deres uddannelsesvalg?

Pigers uddannelsesvalg er styret af komplekse individuelle og sociale mekanismer og logikker. Generelt kan det siges, at pigernes orienteringer mod uddannelsessystemet blandt andet motiveres af fremtidsmuligheder, kvindedominerede fag og konkurrenceudsatte uddannelser.

Pigernes målrettede og detaljerede uddannelsesplaner

Unge valg af uddannelse er forbundet med den enkelte unges læsning og vurdering af mulige fremtider forstået som, hvilke fremtidsscenerier den unge opfatter som mulige og sandsynligeⁱ. Mens drenge på ungdomsuddannelser forholder sig åbent og ubegrænset til fremtiden, forholder pigerne sig mere målrettede og realistiske til fremtiden. De har mere detaljerede planer for, hvad de vil bruge deres uddannelse til på længere sigt. Derudover italesætter de i udpræget grad de begrænsninger, der kan være i forhold til at realisere deres uddannelsesplaner. Pigerne har således i mange tilfælde ikke bare styr på, hvad de vil. De har også styr på, hvad det kræver og mulighederne for, at planen kan realiseresⁱⁱ.

Piger vælger i bredt omfang kønsspecifikke uddannelser

Flere undersøgelser peger på, at den mulighedshorizont, som den unge ser med uddannelser, spiller en central rolle for den unges uddannelsesmotivation og oplevelsen af meningen med at gå i skole. Omvendt kan en manglende afklaring på, hvad man skal efter uddannelsen også svække motivationen for uddannelse. Denne tendens er ikke kønsspecifik. En undersøgelse af kønnets betydning for uddannelsespraksis viser imidlertid, at der er stor kønsmæssig forskel på, hvad der er vigtigst for unges fremtidige arbejde. Mens drenge tiltrækkes af job med høj løn og mulighed for at drive egen virksomhed, har piger på gymnasier helt andre prioriteter. Pigerne motiveres af, at deres fremtidige job har spændende arbejdsopgaver, at de er gode til det, de laver, har gode kolleger og tid til familien. Pigerne har overordnet set ikke samme fokus på løn og selvbestemmelse, som drengene har. Men pigerne bliver motiveret af at få et attraktivt job, som set i deres øjne kræver en uddannelseⁱⁱⁱ.

Konkurrenceudsatte uddannelser tiltrækker pigerne

Mange pigers uddannelsesvalg er rettet mod uddannelser, der enten kræver et højt karaktergennemsnit eller hvor der er begrænset optag, f.eks. psykologi- og kosmetologuddannelsen^{iv}. Pigernes drømmeuddannelser er således – statistisk set – mere konkurrenceudsatte end drengenes. Dette skyldes, at der oftere er flere ansøgere set i forhold til antallet af uddannelsespladser^v. Status er således for mange piger forbundet med at få den eftertragtede praktikplads eller opnå et højt karaktergennemsnit. Pigernes drømmejob – adspurgt i deres ungdomsskoletid – er oftest også inden for traditionelt kvindedominerende fag som sygeplejerske, pædagog og frisør. Hvorimod statusbetonede job som læge, advokat og jurist opleves som attraktive af både piger og drenge^{vi}. Disse jobsigter er således ofte bestemmende for pigers uddannelsesvalg.

Kønsideologi påvirker piger mindre end drenge

I forlængelse af ovenstående om pigers kønstraditionelle valg af uddannelse, peger et studie på, at det sociale miljø, hvor unge vokser op har mærkbar indflydelse på unges uddannelsesmæssige valg. Det sociale miljø (jævnaldrende, forældre, medier, skole etc.) formidler kulturelle overbevisninger om, hvad der er "passende" kvindeligt og mandligt opførelse. Således skal kønsideologi ses som en forklaring på piger og drenges uddannelsesvalg^{vii}. I relation hertil konkluderer et andet studie, at unges kønsforventninger er strengere for drenge end for piger. Dette kan forhindre, at drenge bliver beskæftigede i mere traditionelt set feminine fag. Omvendt bliver det mere og mere acceptabelt for piger at bryde de kønsstereotype spor og lave mere "maskuline" uddannelsesvalg^{viii}.

i Brown, Rikke; Katznelson, Noemi & Hutter, Camilla (2011): Køn og læring i uddannelsessystemet

ii Hutter, Camilla; Nielsen, Mette Lykke & Görlich, Anne (2011): Drenge og piger på ungdomsuddannelserne – Hvad betyder køn for elevernes uddannelsespraksis? Køn på ungdomsuddannelserne. Center for Ungdomsforskning, Institut for Uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet

iii Sørensen, Niels Ulrik; Katznelson, Noemi; Hutter, Camilla & Juul, Tilde Mette (2013) Unge motivation og læring – 12 eksperter om motivationskrisen i uddannelsessystemet.

iv Hutter, Camilla; Nielsen, Mette Lykke & Görlich, Anne (2011): Drenge og piger på ungdomsuddannelserne – Hvad betyder køn for elevernes uddannelsespraksis? Køn på ungdomsuddannelserne. Center for Ungdomsforskning, Institut for Uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet

v Henningsen, I. (2010): At springe over hvor gærdet er højest. Ungdomsforskning, 9, Center for Ungdomsforskning, Aarhus Universitet.

vi Hutter, Camilla; Nielsen, Mette Lykke & Görlich, Anne (2011): Drenge og piger på ungdomsuddannelserne – Hvad betyder køn for elevernes uddannelsespraksis? Køn på ungdomsuddannelserne. Center for Ungdomsforskning, Institut for Uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet

vii Alon, S. & T. A. DiPrete (2015). Gender Differences in the Formation of a Field of Study Choice Set. Sociological Science.

viii Van der Vleuten, Maaik; Jaspers Eva; Maas, Ineke; van der Lippe, Tanja (2016): Boys' and girls' educational choices in secondary education. The role of gender ideology

